

POSUDEK

vedoucího na diplomovou práci Anny Zástěrové „Právní postavení válečných zajatců“ předloženou na Univerzitě Karlově Právnické fakultě

Diplomová práce je věnována problematice práva z oblasti mezinárodního humanitárního práva. Práce je členěna na úvod, tři části dále dělené na kapitoly a závěr. Diplomová práce má celkový rozsah 84 stran, vlastního textu je 70 stran bez seznamu použitých zdrojů. Práce byla odevzdána v květnu 2017.

V úvodu své diplomové práce si diplomantka vymezila dva cíle své práce, deskriptivní a analytický. Deskriptivním cílem je podat ucelený přehled o vývoji právní úpravy válečného zajetí a dále seznámit čtenáře s režimem válečného zajetí a zacházení s válečnými zajatci podle platného práva. Analytickým cílem práce je snaha o nalezení odpovědi, kdo je komбатantem, resp. kdo má po upadnutí do moci nepřítele nárok na status válečného zajatce (str. 1).

Po úvodu následuje první část dělená na několik kapitol ve kterých se diplomantka zaměřuje jednak na vymezení mezinárodního humanitárního práva, dále na časovou, místní a osobní působnost pramenů. V této souvislosti jaký je názor autorky na to, zda jsou mezinárodní organizace vázány normami mezinárodního humanitárního práva. Následuje základní dělení ozbrojených konfliktů a jejich definice. Zajímavá je v této souvislosti otázka subjektů oprávněných posuzovat existenci ozbrojených konfliktů. Kdo by podle autorky měl posuzovat existenci ozbrojeného konfliktu? Jak vymezit kritéria pro posouzení toho zda je konflikt vnitrostátní nebo zmezinárodněný? Autorka by měla vysvětlit své tvrzení na str. 16 o „výkonu kolektivní sebeobrany na základě mandátu Rady bezpečnosti OSN dle článků 39 a 42 kapitoly VII Charty OSN“. Dále jaký je její názor na otázku zmíněnou na téže straně, zda vstup jednotek do OSN do země, kde probíhá vnitrostátní konflikt má za následek změnu právní povahy tohoto konfliktu. Na str. 18 uchazečka uvádí, že izolované projevy nepřátelství nemají charakter vnitrostátních ozbrojených konfliktů na které se normy MHP nevztahují, situace se řídí vnitrostátním právem a některá lidská práva mohou být suspendována. Která lidská práva by mohla být suspendována, na základě jaké právní úpravy? Další kapitola této části je věnována pramenům mezinárodního humanitárního práva a právní úpravy válečného zajetí. Na str. 20 zmiňuje diplomantka posudek Mezinárodního soudního dvora ve věci legality jaderných zbraní z jejího konstatování vyplývá, že MSD potvrdil obyčejový charakter společnému čl. 3 Ženevských úmluv z roku 1949, je tomu skutečně tak? V páté

kapitole autorka zmiňuje zásady mezinárodního humanitárního práva. Vedle zásady humanity a válečné účelnosti zde zmiňuje i další zásady (str. 27). Z textu není zcela jasné zda zásadou vojenské nezbytnosti se má na mysli zásada válečné účelnosti, která není v textu vysvětlena. Diplomantka by rovněž měla vysvětlit proč upřednostňuje tyto zásady před ostatními zásadami MHP.

Druhá část je zaměřena na problematiku statusu válečného zajatce. Diplomantka v této části konstatuje, že status válečných zajatců požívají zejména kombatanti. Mezi osobami, které mají sporné postavení označuje válečné zločince, a další. Měl by válečným zločincům přiznán status kombatanta? V souvislosti s příslušníky agentur konstatuje, že v případě zadržení mají nárok na status válečných zajatců, avšak na rozdíl od kombatantů mohou být trestně stíháni za přímou účast v boji. Je tedy rozdíl mezi postavením válečného zajatce a kombatanta? Následuje kapitola o právní úpravě režimu zacházení s válečnými zajatci. Autorka zde zejména popisuje příslušná ustanovení Ženevské úmluvy o zacházení s válečnými zajatci. Třetí část je věnována závazkům a odpovědnosti za porušení mezinárodního humanitárního práva. Uchazečka zde mimo jiné konstatuje, že řada autorů vyjímá sankční mechanismy založené na principu individuální trestní odpovědnosti resp. odpovědnosti států a řadí je do mezinárodního trestního práva, resp. Do obecného mezinárodního práva (str. 52). Jaký je její názor na tuto otázku? Následuje závěr práce.

Pokud jde o hodnocení, dá se konstatovat, že diplomantka splnila cíle vymezené ve své diplomové práci. Práce má logickou strukturu a autorce se podařilo vcelku přesvědčivě zvolené téma zpracovat. Při zpracování své práce vycházela diplomantka jak z primárních pramenů, tak i z pramenů sekundárních. Rozebírá a hodnotí názory představitelů nauky. Schopnost diplomantky pracovat s prameny dokládá 353 poznámek pod čarou. Z formálního hlediska je práce napsána srozumitelným jazykem.

Diplomová práce splňuje požadavky kladené na tyto práce a **doporučuji** jí k ústní obhajobě. Při ústní obhajobě doporučuji, aby se diplomantka zaměřila na otázky obsažené v textu posudku a dále na otázku: jaké je podle ní postavení bojovníků tzv. Islámského státu i v případě jejich zajetí?